

Kardos András

Elmaradt séták nyomában

Levelek Apámhoz

MAGVETŐ

MAGVETŐ
BUDAPEST, 2026

MAGVETŐ

© *Kardos András, 2026*

© *Könczöl Csaba örököse, 2026*

© *Takács Márta, 2026*

1.

Öreg, sőt Öregúr, mondtad sokszor, hívtál még máshogyan is, de az tán legyen privát, viszont a versre emlékszem: „Csombe Vilmos néptanító, huligán, huligán...” Nem is vers volt csupán, de ének. Három-négy éves lehettem. Meg arra is, hogy „Itt van Lala bá’, a gyepmester, / szarba turkálni ő nem restell. / Lala bá’, Lala bá’, Lalalala bá’.” Ez már Gárdonyi, a hatvanas évek eleje. Én hétéves vagyok, és ugye emésztögödör van még, és gyepmester. No, róla írtad a dalt. De mind a kettőt el tudom ma is énekelni, csak a Csombe szövege hézagos.

Persze nem így kezdődött. Túl későn kezdődött, Öregúr. Sose beszélünk erről, dehát hatéves koromig én Nagyinál, Anyám anyjánál éltem, mert a Böszörményi úti lakás kicsi volt, egyszobás, én meg nyilván csecsemőként nem vettem figyelembe pártunk és kormányunk érdekeit, és, legalábbis otthon, éjjel és nappal zavartam a kommunizmus végső felépítésén dolgozó szüleimet. Nem tudom, hogy a Te ötleted volt-e vagy Anyámé a Sallai, ma Táttra utcai lakás, Nagyilakása, akit kivettetek a munkából, hogy otthon maradjon velem. Akárhogy is, jó volt így, Nagy egy csoda volt nekem. De az Ábel Jenő utcáig, vagyis hatéves koromig rólad csak egy emlékem van, hogy Gödön meglátogatsz nyáron, ahogyan Anyám is, nyaranta ki voltam adva vagy Gödre, vagy a Szabadsághegyre, Józsi bácsiékhoz. Ez sem volt rossz, arra emlékszem, hogy onnan elvittél minket, a kis Józsit meg engem,

a Népstadionba egy Újpest–Vasasra, én miattad a Vasasnak drukoltam, és ez meg is maradt, sőt a Józsi, a házigazda Józsi fia, azt mondta, hogy ő ugyan Újpest-drukker, de most ő is Vasas. Látod, csaltam: ez nem egy emlék hat éves korom előttről, hanem kettő.

Holnap folytatom.

2.

Voltunk néhányszor meccsen együtt, '58-ban a Real Madrid–Vasas-meccsen. Én igazából azt szerettem, hogy a Keletitől ketten lesétáltunk a Népstadionhoz, mert akkora volt a tömeg. Ez a kettesben-lét, ez mindennek a csúcsa volt. Később, már az Ábel Jenő utcában, néha elmentünk sétálni, le a Kosztolányira, onnan a Diószegi úton haza, azt hiszem, hét-nyolc éves voltam ekkor, szerintem soha nem beszéltél komoly dolgokról, rágtad a szipkád végét, magadban a szocializmus állásáról merenghettél, volt min, de én csak büszke voltam, hogy Te, pihenés gyanánt, velem sétálsz. Emlékszel, Öregúr, néha te jöttél értem az iskolába, még elsős voltam, és egyszer csak nem találtalak a tanítás végén. Így elindultam haza a Surival, kétsaroknyi volt az egész, és egyszer csak hátrafordulok, és ott jössz mögöttem. Ki akartál próbálni. Hízott a májam. Nyilván nem emlékszel, de második-harmadikos lehettem, vasárnap reggel bementem a szobádba, te még feküdtél, ráültem a hasadra, és azt mondtad: menjünk le ketten a Velencei-tóra. Akkor még nem volt meg a gárdonyi ház. Ketten levonatoztunk Velencére, még a fürdőgatyádra is emlékszem, egész nap strand, víz, büfé, mi ketten, mámor volt. Soha többet nem csináltunk ilyet. Ezt a vasárnapot, Öregúr, azóta is cipelem, mint...

Holnap folytatom.

3.

Állunk a Móriczon, vagyis a Körtéren, az újságosnál. Előtünk valaki *Új Írást* vesz. Odasúgod nekem: Nem is tudja a pasas, hogy a lap szerkesztője előtt áll, mondod, huncutul mosolyogva. Nem dicsekvés volt, második lehettem kb., de azt tudtam, hogy Apám lapot szerkeszt. Hát igen,

gondoltam kissé önelégülten, mintha csináltam volna valamit. Holott: holott Te csináltál, és az fontosabb is volt, mint ha én.

Talán negyedikes lehetek, és valahol a Karinthy Frigyes úton Török Ferenc olimpiai bajnok öttusázó élménybeszámolót tart. Minden délután az utcán élünk, akkor ez még így ment, és valaki szolt, hogy Török lesz, én meg fogtam magam, és odamentem, nem szoltam otthon. Ekkor az Ábelben lakunk, már évek óta együtt, Nagy, Ti és én. Nagy akkor már beteg, nem tud kijárni – amennyire egy szupernagyitól telik, vigyáz rám, de persze hagyott „huligánkodni”. Te is dolgoztál még délután is, otthon is, Anyám meg aludt, így aztán én kb. kilencre mentem haza, a normál hét óra helyett. Te kijöttél a szobádból, ordítva, hogy hol voltam. Megmondtam. Téged voltaképp ez nem is érdekelt.

Láttam, hogy sírtál. Féltettél. Nem volt pofon, csak úgy bevágtad a hall ajtaját, hogy zengett tőle a ház. (Sohasem pofoztál meg.)

Holnap folytatom.

4.

Hetedikes voltam, Illyés Gyula-verset vettünk magyaron, és te előtte otthon Anyámnak meséltél valami Illyés-cikkről a *Népszabadságban*, amit nem szeretted. Több se kellett nekem, az iskolában a többieknek vicceket gyártottam Illyésről, akiről nem tudtam semmit, csak azt, hogy Teneked valami nem tetszett vele kapcsolatban. Nagy siker volt, büszke voltam, hogy Téged képvisellek. Akkortájt jött divatba, hogy akinek az apja „nagy fej”, értsd nagy ember valaminben, az menő. Azt tudtam, hogy irodalomban meg politikában Te az vagy, ráadásul Nagypó, a te apád is az, ez így nekem pont jó volt. Igen ám, de tizenhárom évesen ez már

nem elég: ki vagyok akkor én. Na erre jött nekem a *zseniség*. Én zseni vagyok, mondtam legalább két csajnak, bejött. Te nagy fej vagy, de én zseni. Akkoriban nem valamiben kellett zseninek lenni, hanem általában. Ez nekem nagyon bejött, semmi apakomplexus, sőt, boldog voltam a sétáinkkal, persze kicsit sajnáltalak, hogy te nem vagy zseni, de azért nagy fej vagy, és – SZÉP FÉRFI.

Holnap folytatom.

5.

Kilencéves lehettem, amikor, nagy protekcióval, beadtatok Bánkra, Leveleki Eszterhez, azaz Pipeclandra. Remek hely volt, de nagyon bonyesz. Rengeteg „nagy ember” gyereke, festők, költők, színészek, zenészek, akadémikusok, miniszterek, pártfunkciók, maszek szücsök, labdarúgó-ügyintézők, orvosok gyerekei. Egy-egy látogatási nap a hatvanas években a különböző Mercedesek, Volgák, nagy fekete autók tengerében úgy nézett ki, mint egy nyugati filmforgatás. Apám busszal jött, mindig ő jött látogatni, nem volt kocsink, Anyám meg az anyám volt. Öreg megjött, séta, majd Apám, aki jól pingpongozott, leállt Háberrel, a szobafőnökök doyenjével pingpongozni, igen, Öregúr, leálltál, Te jó amatőr voltál, meg hasad is volt, levetted az inged, Hábi profi volt, mindig megvert. DE! Háber élvezte a „nagy ember” apukával a meccset, Te meg úgy érezted, hogy miattam jó, ha kiállsz, és még az is jó nekem, ha Háber nyer. Így is volt, sokan néztük a havi két meccset, én nagyon büszke voltam, te izzadtál, de élvezted. Más szülő ilyet nem csinált, maximum Medveczky Ilona, aki mint pótyanyó, de bombanő úgy ült le a kispadra, hogy a lépcsőről pont be lehetett látni. Vagy húsz kamasz süttette hirtelenjében a hasát a lépcsőn, közben kukken a művésznő szoknyája alá. Szorosan idetartozik, hogy

Ascher, alias Professzor (ez volt a bánki neve, az enyém Ló-doktor), aki már akkor is nagy tehetség volt, színházazott is a kicsikkel, egyszer előadta nekem, hogy ő zseni. Ez ugye furcsa érzés volt, mert eladdig én voltam csak zseni. No erről dumáltunk Professzorral, de aztán ő hazament Pestre, majd írt nekem egy képeslapot a zseniségről. Oké, a Fische-rek tehetséges zenészek, oké, apám szép és okos, na de hogy Ascher *is* zseni?! Végül abban maradtam magammal, hogy a Prof a színházban zseni, elhiszem, de én ugye ÁLTALÁ-BAN. Ezzel egész jól elvoltam.

Aztán tizennégy éves koromban Eszter néni kirúgott Bánkról. Hazamenéskor mindig volt búcsúztatás, libatollal, általában egy barát szövegével. Akitől viszont Eszter köszönt el, az vagy nagy ember volt, mint Hábi, vagy... vagy baj volt vele. Velem baj volt, még el sem kezdte Eszter, de tudtam, hogy Pipecland ennyi volt. Öregúr, Te jöttél értem, és én a buszon, hazafelé elmondtam Neked, hogy Eszter kivágott engem, és bizony talán bögtém is. Te végighallgatad, és csak annyit kérdeztél: Beszéljek Eszter nénivel? Isten ments, mondtam, az már nagy székén lett volna: tizennégy éves voltam. Rendben, mondtad, akkor ez ennyi volt. Ember még nem volt olyan hálás senkinek, mint én akkor Neked. Ugyanis éppen azért rúgott ki Eszter engem és Dinynyét, mert bármekkora pedagógiai zseni volt, mi, kamaszok, túl „sok” voltunk neki. Ezt nehezen viselte el, és a két legkamaszabb kamaszt kirúgta. Eszter néni nem értett minket.

Te megértettél.

Holnap folytatom.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben 2026-ban,
a nyomda alapításának 144. esztendejében
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja
Felelős vezető Balla László vezérigazgató
www.gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Schmal Alexandra
Korrektor Balogh Emerencia
A kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9520
Plantin és Din Next betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4749-1